

Seregélyes Tibor

Seregélyes Tibor izzóan tevékeny, rövid életében – miközben mint egyetemi oktató, majd természetvédelmi szakértő számtalanszor bejárta az országot, illetve a Kárpát-medencét – örök emléket alkotott: mintegy 40.000 színes diafelvételben örökítette meg a magyar flóra virágait.

Seregélyes Tibor még gyerekfejjel tanult meg fényképezni, és sajátította el a laborálás csínját-bínját. Egyetemistaként kezdett növényeket fotózni, eleinte a professzorától, Simon Tibortól kölcsönkapott üveglemezes kamerával – épp amilyenel a példaképnek is tekintett, nagy természetfotós elődök, Vajda Ernő és Vajda László is dolgoztak. Eredményei láttán professzora azzal egyengette tovább tehetséges tanítványa útját, hogy a Növénytani tanszék két nagyfilmes fényképezőgépet vásárolt számára, és hosszú időn át filmet is biztosított a munkájához.

A képgyűjtemény legtöbb darabja fáradságos munkával készült - Seregélyes Tiborban azonban megvolt a kellő megszállottság és kitartás, hogy órákat várjon egy szélcsendes pillanatra, vagy az ideális fényviszonyokra, hogy az eltervezett képet elkészíthesse. A jó fotósnak ugyanis többnyire a fejében születnek a képek – hogy aztán a megfelelő időben a természetbe kimenne megkeresse azt a beállítást, amit előre elgondolt – és ritkábban szüli az alkalom a jó lehetőséget. Legtöbb felvételén arra törekedett, hogy ne pusztán élethű képet mutasson egy virágról, de karakteres portrét alkosson róla, megragadva mintegy az imázsát is. Igyekezett ugyanakkor minél többet láttatni a növény természetes környezetéből, hisz egész tevékenységének egyik lényegi mozgatórugója az volt, hogy fölhívja a figyelmet az élőhelyek megőrzésének a fontosságára.

A diaanyag minduntalan megújult az évtizedek folyamán, olykor gyökeresen – hiszen amikor végre professzionális filmhez lehetett jutni, szinte előlről kezdhetette céljai megvalósítását, annyira kiütköztek a korábbi érában kapható egyetlen színes film gyengéi...

Említést érdemel Seregélyes Tibor munkásságának néhány más oldala is. Szakmai tevékenységének, terepbotanikai munkáinak eredményeit közel 300 írásában hagyta ránk. Könyvek, könyvrészletek jelentek meg a tollából, illetve az ő felvételeivel illusztrálva, mint például a „Ne bánts a virágot”, a „88 színes oldal a tavaszi vadvirágokról”, a Pannon Enciklopédia sorozat „Magyarország növényvilága” című kötete, vagy a „Növényismeret - a hazai növényvilág kis határozója”. Magas színvonalú ismeretterjesztő tevékenységéről közel nyolcvan cikk, valamint multimédiás kiadványok is tanúskodnak, és se szeri, se száma a képeivel illusztrált különféle kiadványoknak.

Sokan őrzik emlékezetükben az általa vezetett terepgyakorlatok, tanulmányi kirándulások élményeit. Szakmai tudása, növények iránti szeretete egész lényén átsugárzott. Éveken át tartott „Növényismeret” című speciális kollégiumának vetített-képes előadásai valósággal tömegeket vonzottak. Iskolateremtő volt a botanikai ismeretek átadásában, a természetfotózásban és ennek tanításában. Jelentős szerepe volt a természetvédelmi kutatások megindításában, a természetvédelem fontosságának fölismertetésében. Ő dolgozta ki Németh Ferencsel a növényzet természetességének becslésére azóta is használt módszer első változatát. A Balaton-felvidékkel kapcsolatos természetvédelmi tevékenységéért 1996-ban Pro Natura emlékplakett kitüntetést kapott. Válogatott természetfotóiból 1999-ben önálló kiállítást rendeztek a Magyar Természettudományi Múzeumban.

Seregélyes Tibor három évtizedes munkássága során készített hatalmas képanyaga pótolhatatlan tudományos érték, mert dokumentálja a múlt század második felének növényzetét: a magyar flórát, a növénytársulásokat, és ezek állapotát is. A diafelvételek jelentős része egyben művészi értékű alkotás, amely kiváló mesterségbeli tudásán túl alkotó kreativitásának és intuitív látásmódjának gyümölcse. Seregélyes Tibor természeti örökségünket fölmutató értékes-szép hagyatéka jelentősen gazdagítja az egyetemes magyar kultúrát.

2009. március 21.

Szollát György